

Att leda utan maktkamp- klassrumsledarskap som stärker tryggheten och lärandet

Agenda

- Kort presentation om mig
- Syftet med föreläsningen
- Vad är klassrumsledarskap?
- Att se och förstå våra elever
- Lärarens roll – att leda och guida
- Inifrån mitt klassrum– konkreta strategier och rutiner
- Sammanfattning och reflektion

Vem är jag?

- Legitimerad lärare för F-3
- Arbetar på Hovsjöskolan
- Arbetat i fem år som lärare
- Premiumkreatör på Teachacademy.se

Känner du
igen dig?

Varför pratar
du när jag
pratar?

Sitt ordentligt
på stolen!

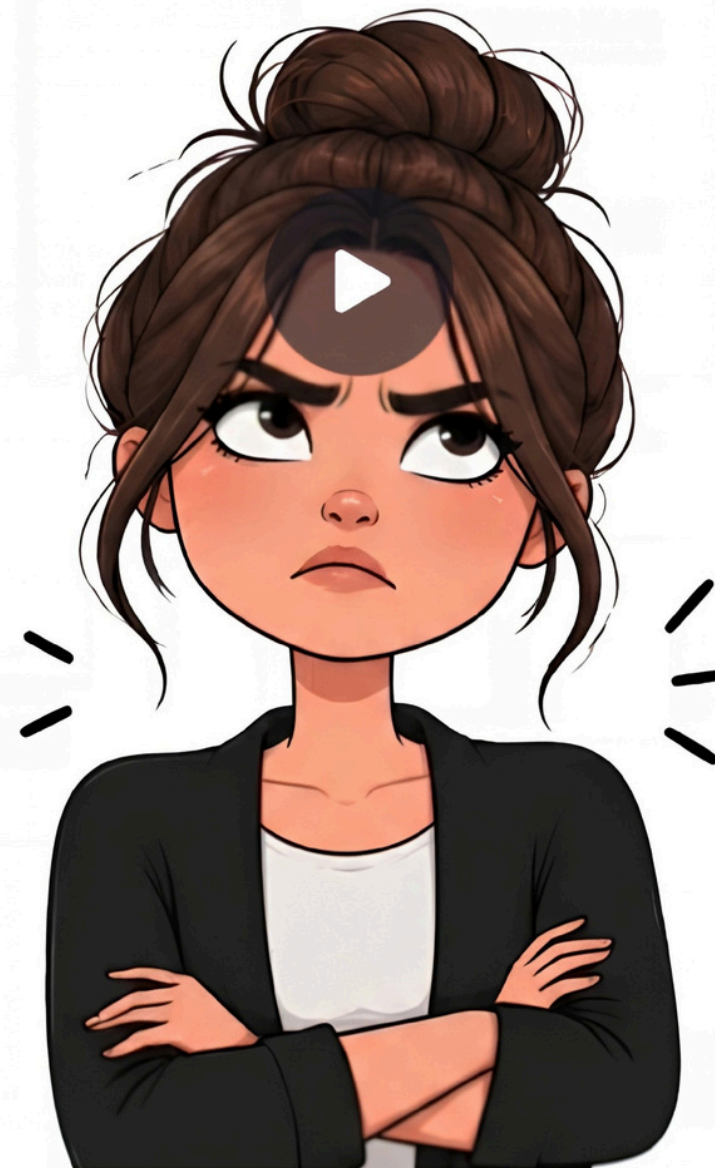
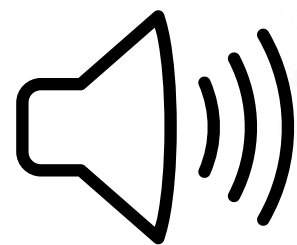
Jag har ju tagit upp
det här redan.
Har du inte lyssnat?

Nu tappar vi
fokus igen!

Vi går inte vidare
förrän Amir slutar
leka med pennan.

Det står ju på
tavlan vad du
ska göra.

Hörni, vi behöver
sänka ljudnivån
här inne.

Syftet med föreläsningen

- **Inspirera**
  - Ge nya perspektiv på klassrumsledarskap
- **Konkretisera**
  - Ge konkreta strategier och verktyg att använda i undervisningen
- **Reflektera**
  - Reflektera över det egna ledarskapet

Vad är klassrumsledarskap?

En vanlig beskrivning

Klassrumsledarskap handlar om att leda, organisera och skapa förutsättningar för elevernas lärande. Det handlar om att skapa arbetsro för eleverna.

Vad är klassrumsledarskap?

Min beskrivning

Klassrumsledarskap handlar om att skapa en miljö där eleverna vet vad som förväntas, känner sig trygga och får möjlighet att lyckas. Ledarskap börjar inte när vi säger “nu börjar lektionen” – det börjar långt innan, i de rutiner, relationer och strukturer som vi bygger upp tillsammans med eleverna.

Vad är klassrumsledarskap?

Min beskrivning

Klassrumsledarskap handlar om att skapa en miljö där eleverna vet vad som förväntas, känner sig trygga och får möjlighet att lyckas. Ledarskap börjar inte när vi säger “nu börjar lektionen” – det börjar långt innan, i de rutiner, relationer och strukturer som vi bygger upp tillsammans med eleverna.

Men hur märks egentligen ett sådant ledarskap i praktiken?

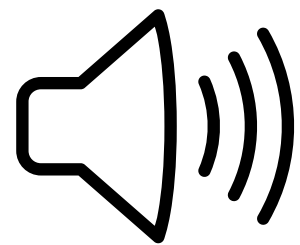

Malin och Amir

Malin och Amir

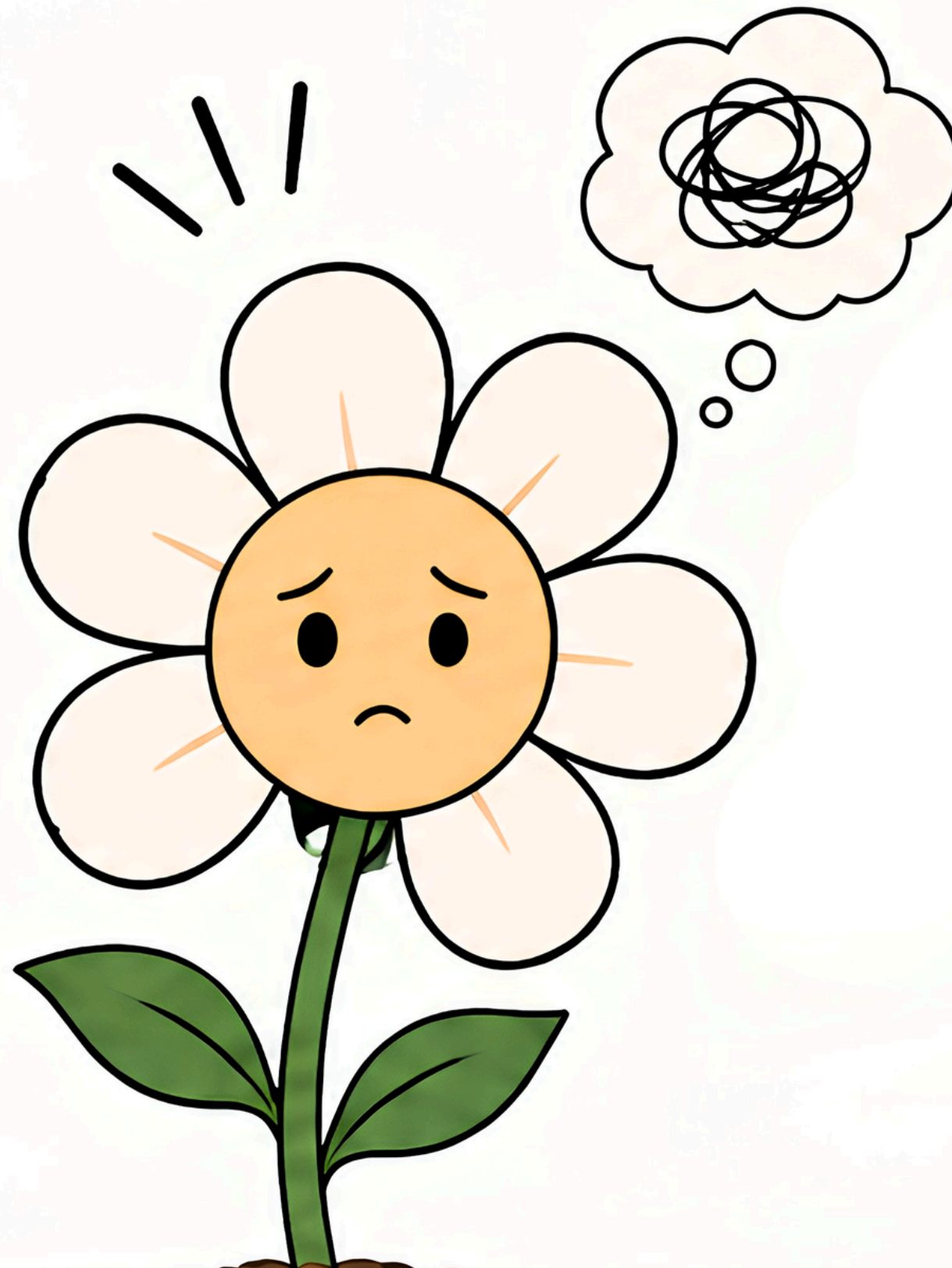

Det vi ser

“Jag fattar ingenting...”

- Amir arbetar inte.
- Amir kommer inte igång.
- Amir gör annat.

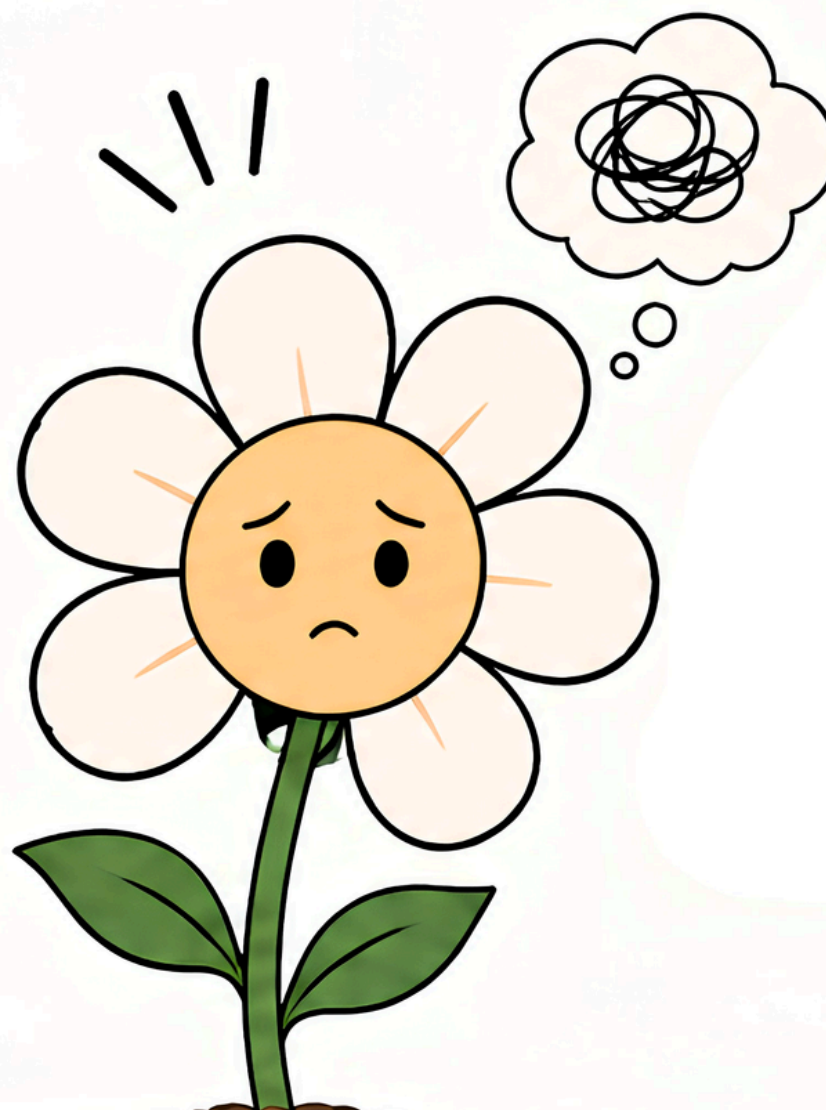

Det vi ser

"Jag fattar ingenting..."

- Amir arbetar inte.
- Amir kommer inte igång.
- Amir gör annat.

Det vi egentligen behöver förstå

Är uppgiften begriplig?

Vet eleven första steget?

Är uppgiften för stor?

Finns det rädsla för att göra fel? ♥

Behövs en ytterligare förklaring?

Har eleven tillräckliga kunskaper?

Lärande, trygghet och utveckling ♥

Det vi ser

"Jag fattar ingenting..."

- Amir arbetar inte.
- Amir kommer inte igång.
- Amir gör annat.

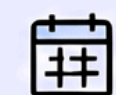
Det som får eleven att växa

 Tydlighet

 Struktur

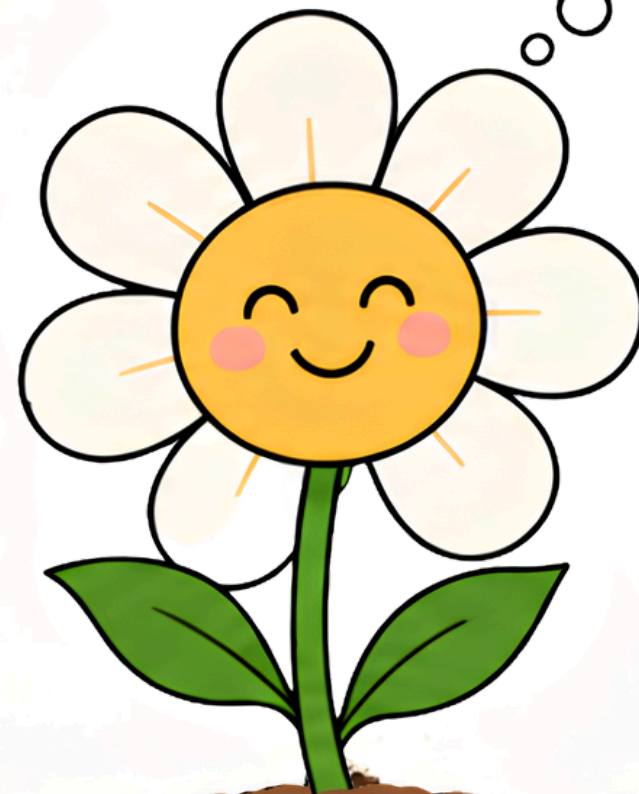
 Trygghet

 Starka relationer

 Rutiner

 Stöd och anpassningar

Det här är en del av lärarens klassrumsledarskap!

Det vi egentligen behöver förstå

Är uppgiften begriplig?

Vet eleven första steget?

Är uppgiften för stor?

Finns det rädsla för att göra fel?

Behövs en ytterligare förklaring?

Har eleven tillräckliga kunskaper?

Lärande, trygghet och utveckling

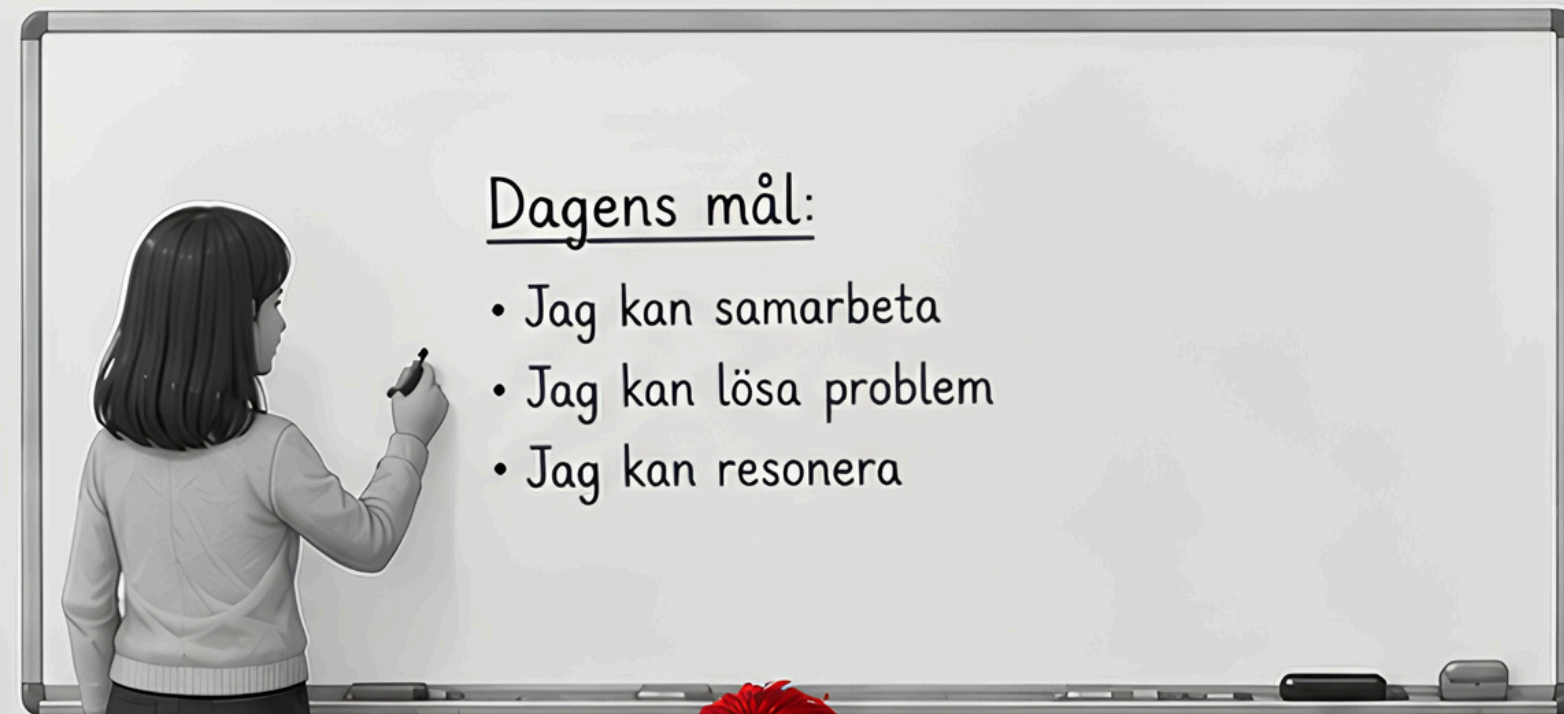
Vi gör ett
experiment
tillsammans!

Hur många **RÖDA**
elever ser du?

Dagens mål:

- Jag kan samarbeta
- Jag kan lösa problem
- Jag kan resonera

Frågan är...

Hur många av de
GRÅ räckte upp
handen?

Det vi letar efter påverkar det vi ser

- Vår uppmärksamhet är selektiv.
- Vi ser lätt det som **bekräftar** det vi redan tänker på.
- Beteenden är det vi ser – men inte alltid hela bilden.
- Vad letar vi efter hos våra elever?

Det vi letar efter påverkar det vi ser

- Vår uppmärksamhet är selektiv.
- Vi ser lätt det som **bekräftar** det vi redan tänker på.
- Beteenden är det vi ser – men inte alltid hela bilden.
- Vad letar vi efter hos våra elever?

DET FANNS DÄR HELA TIDEN. FRÅGAN ÄR OM VI SÅG DET?

Hur leder vi eleverna i deras lärande?

Alison King - professor inom pedagogisk psykologi

SAGE ON THE STAGE

VS

GUIDE ON THE SIDE

Källa: King A. (1993) *From sage on the stage to guide on the Side.*

SAGE ON THE STAGE

Läraren som står i centrum och förmedlar kunskap.

Eleverna lyssnar och tar emot.

Läraren pratar – eleverna lyssnar.

Fokus på att täcka innehåll.

GUIDE ON THE SIDE

Är du den som fungerar som en handledare/coach.

Eleverna är mer aktiva, utforskar, diskuterar och lär tillsammans.

Du stöttar, ställer frågor och vägleder.

Fokus på förståelse, nyfikenhet och långsiktigt lärande.

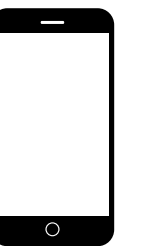

Vilken roll väljer du oftast när du undervisar?

SAGE ON THE STAGE

VS

GUIDE ON THE SIDE

Vilken roll väljer du oftast när du undervisar?

Vem ska vi vara?

- Sage on the Stage eller Guide on the Side?

Vem ska vi vara?

- Sage on the Stage eller Guide on the Side?
- Det rätta svaret är...

Vem ska vi vara?

- Sage on the Stage eller Guide on the Side?
- Det rätta svaret är...

BÅDA OCH!

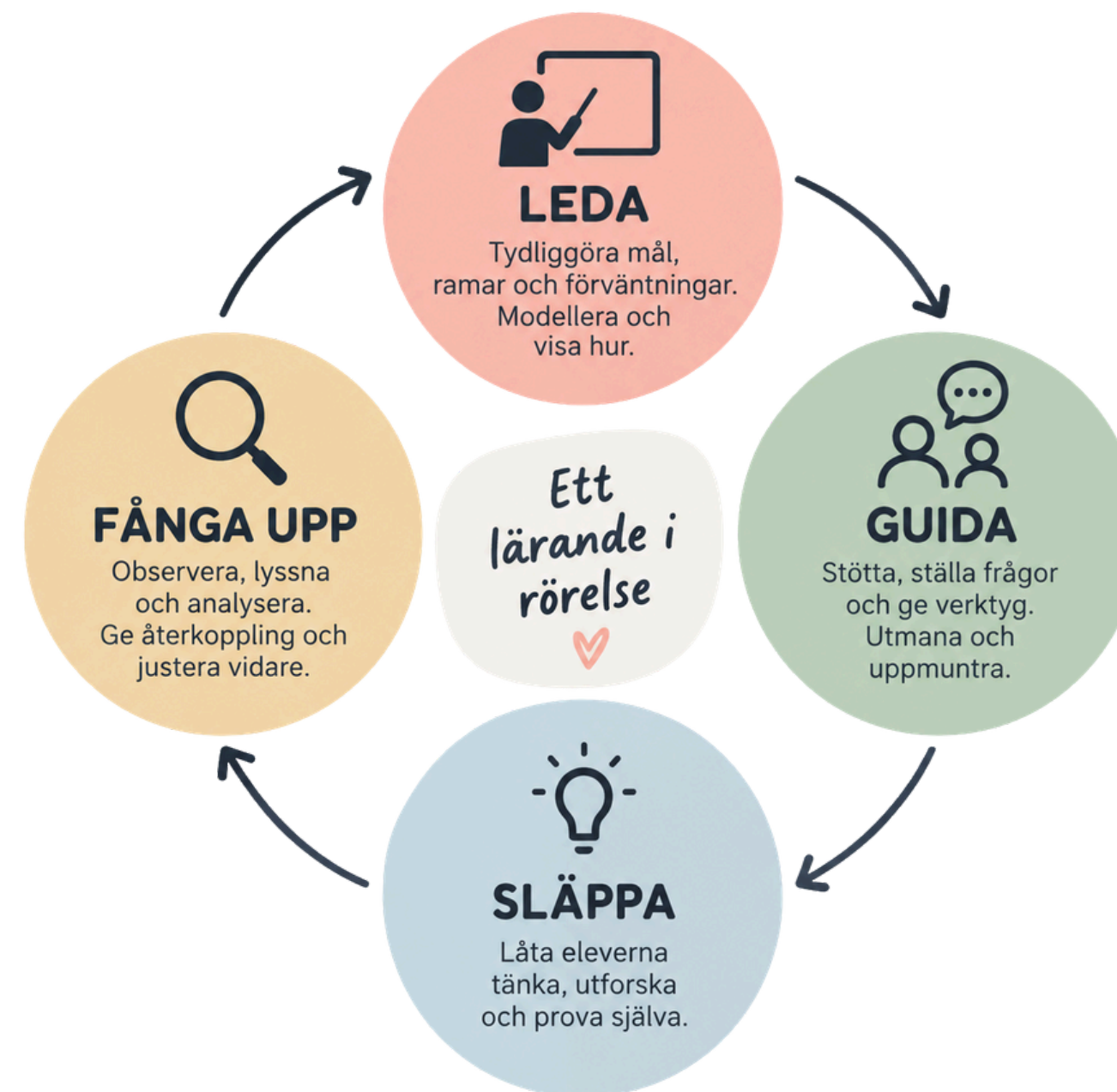
Vem ska vi vara?

- Sage on the Stage eller Guide on the Side?
- Det rätta svaret är...
- BÅDA OCH!

Hur omsätter jag det här i praktiken?

Min lektionsstruktur

LEDA

Jag sätter riktningen.

GUIDA

Jag stöttar och bygger förståelse.

SLÄPPA

Jag ger utrymme för eget arbete.

FÅNGA UPP

Jag tar reda på vad de har lärt sig.

Startuppgift

Aktivera förkunskaper och väcka nyfikenhet.

Lärandemål

Vi tydliggör vad vi ska lära oss och varför.

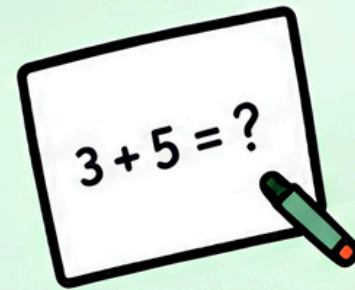
Centrala ord

Vi går igenom och förklarar viktiga begrepp tillsammans.

Modellering

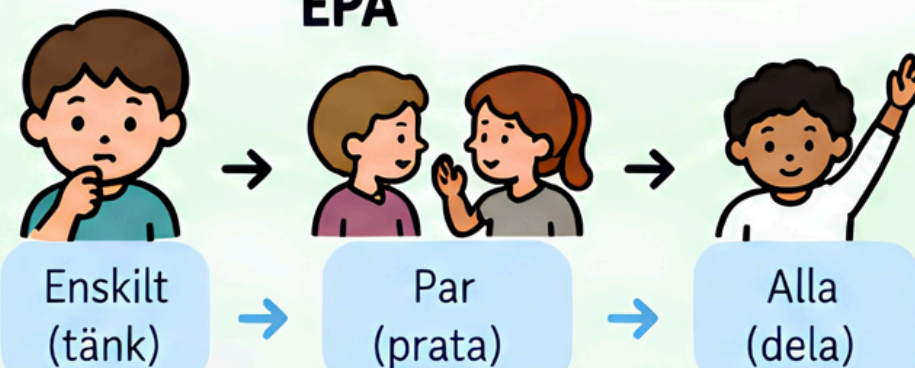
Jag visar hur man gör, tänker högt och visar steg för steg.

Mini-whiteboard

Vi övar tillsammans. Alla visar samtidigt och jag får syn på deras tänkande.

EPA

Eleverna får tänka själva, diskutera i par och dela i helklass.

Eget arbete

Eleverna arbetar självständigt med uppgiften. Jag cirkulerar, stöttar och utmanar vid behov.

Exit-ticket

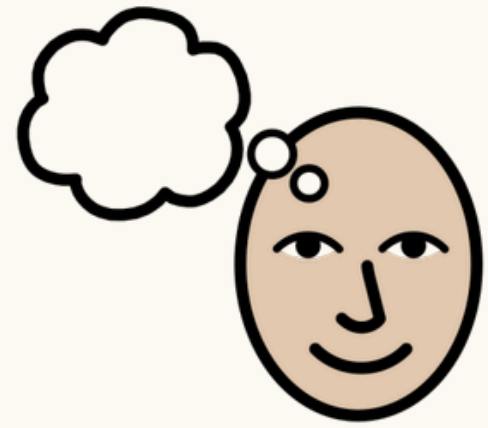
Eleverna visar vad de har lärt sig. Det kan vara en kort skrivuppgift, en fråga, en reflektion eller en tumme upp/tumme ned.

Ger mig underlag för nästa steg – både för planering och för återkoppling till eleverna.

Hur ser det här ut när det faktiskt blir
en lektion?

återkoppling

Startuppgift

Har du fiskat någon gång?

Ämne
(ABC) svenska

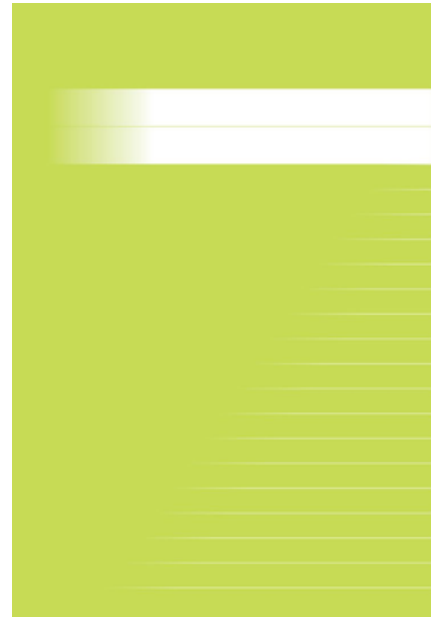
Lärandemål

- Kunna svara på olika typer av frågor.
- Öva på läsförståelse.

Material

Arbetsgång

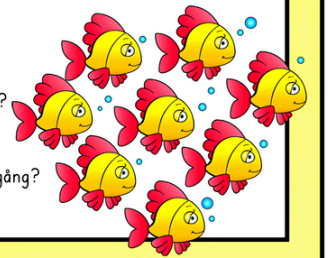

- Startuppgift (EPA)
- Mini Whiteboard
- Genomgång av uppgiften
- Arbeta med uppgiften
- Exit-ticket

9. Fiskarna i sjön

Sofia och hennes bror David var nere vid sjön. De satt på en bänk och tittade på fiskarna som simmade förbi. David kastade i lite brödsmlur av sin smörgås för att locka fiskarna närmare. De såg hur fiskarna sprattlade och simmade snabbt runt brödsmlorna. Sofia tyckte det var spännande att titta på. När fiskarna ätit upp smulorna simmade de vidare.

1. Vilka var nere vid sjön?
2. Vad kastade David i vattnet?
3. Vad gjorde fiskarna när de såg brödsmlorna?
4. Vad tyckte Sofia om att titta på fiskarna?
5. Har du kastat i brödsmlur till fiskar någon gång?

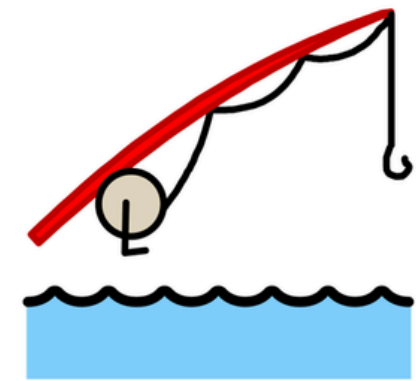
@lena_pedagog

Centrala ord

- sjö
- brödsmlur
- locka till
- sprattla
- spännande
- fiskespö

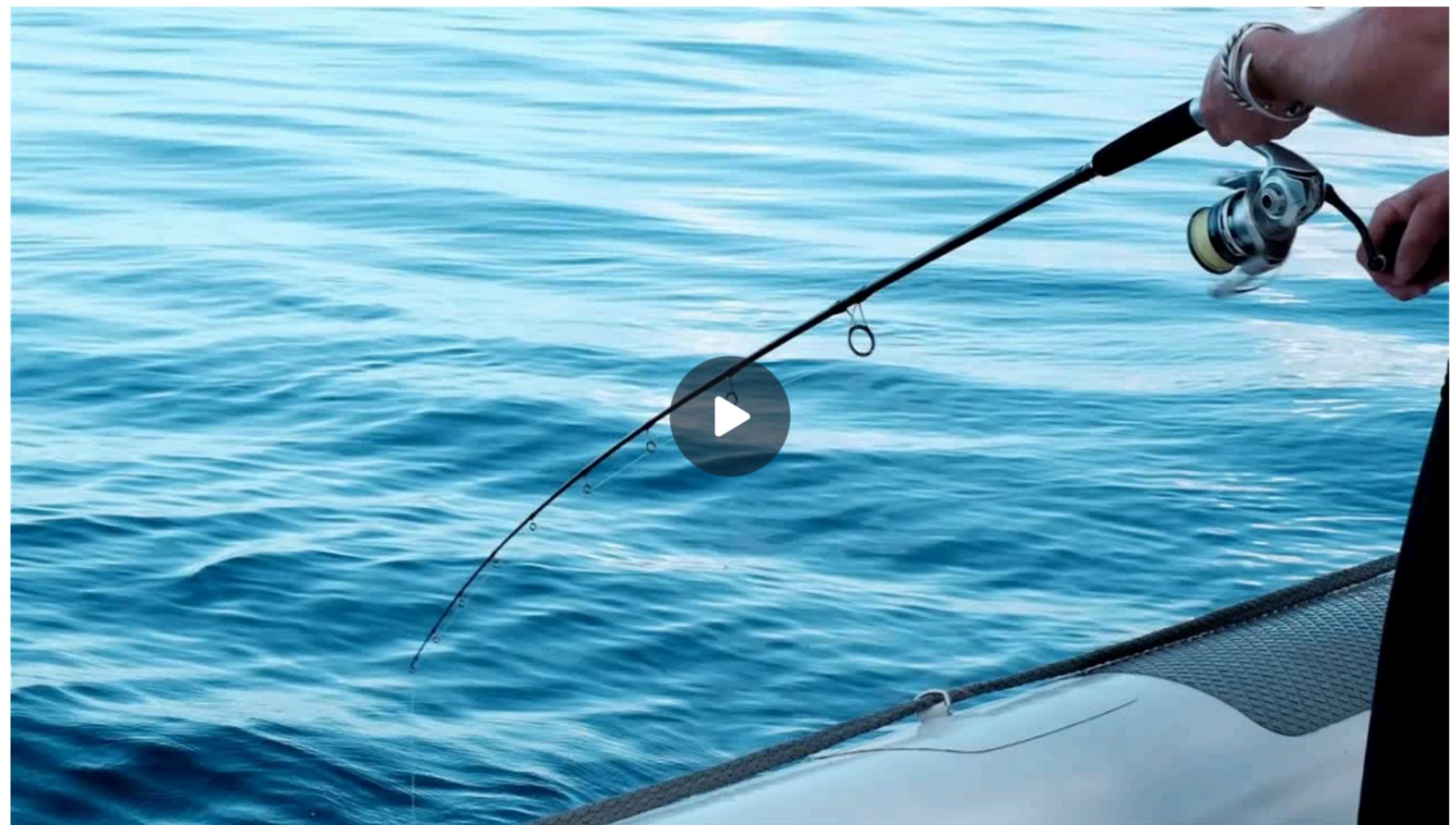
När du är klar

- Räck upp handen för rättning.
- Gå till uppgiftslådor
- Välj ett kort och skriv fint.

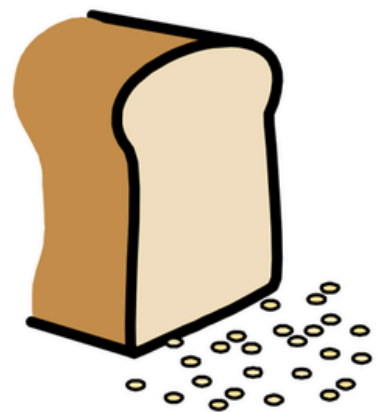

fiskespö

En lång pinne som man använder när man fiskar.
På spöet sitter en lina med en krok.

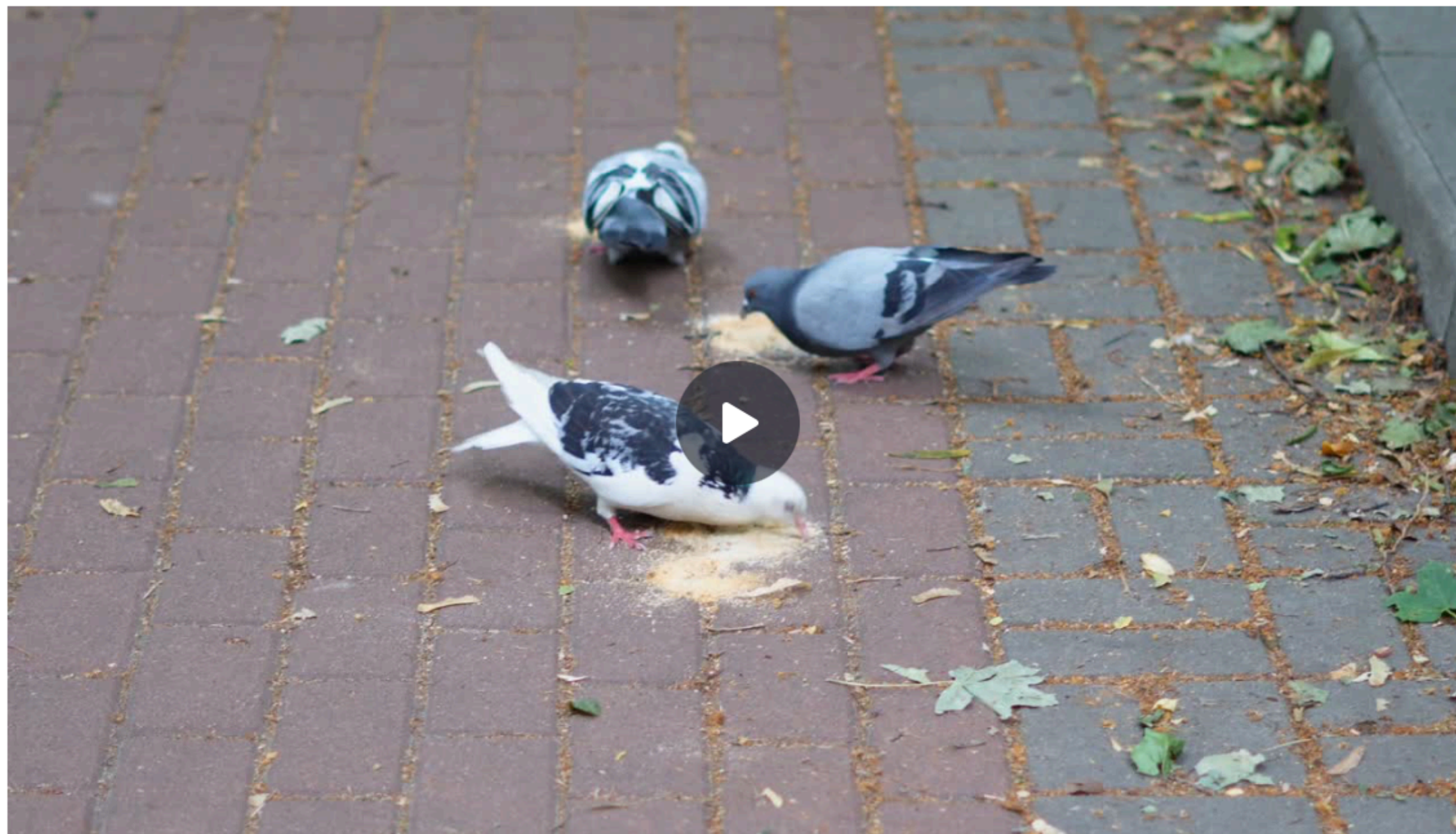

brödsmulor

Små bitar av bröd som faller av när man äter bröd.

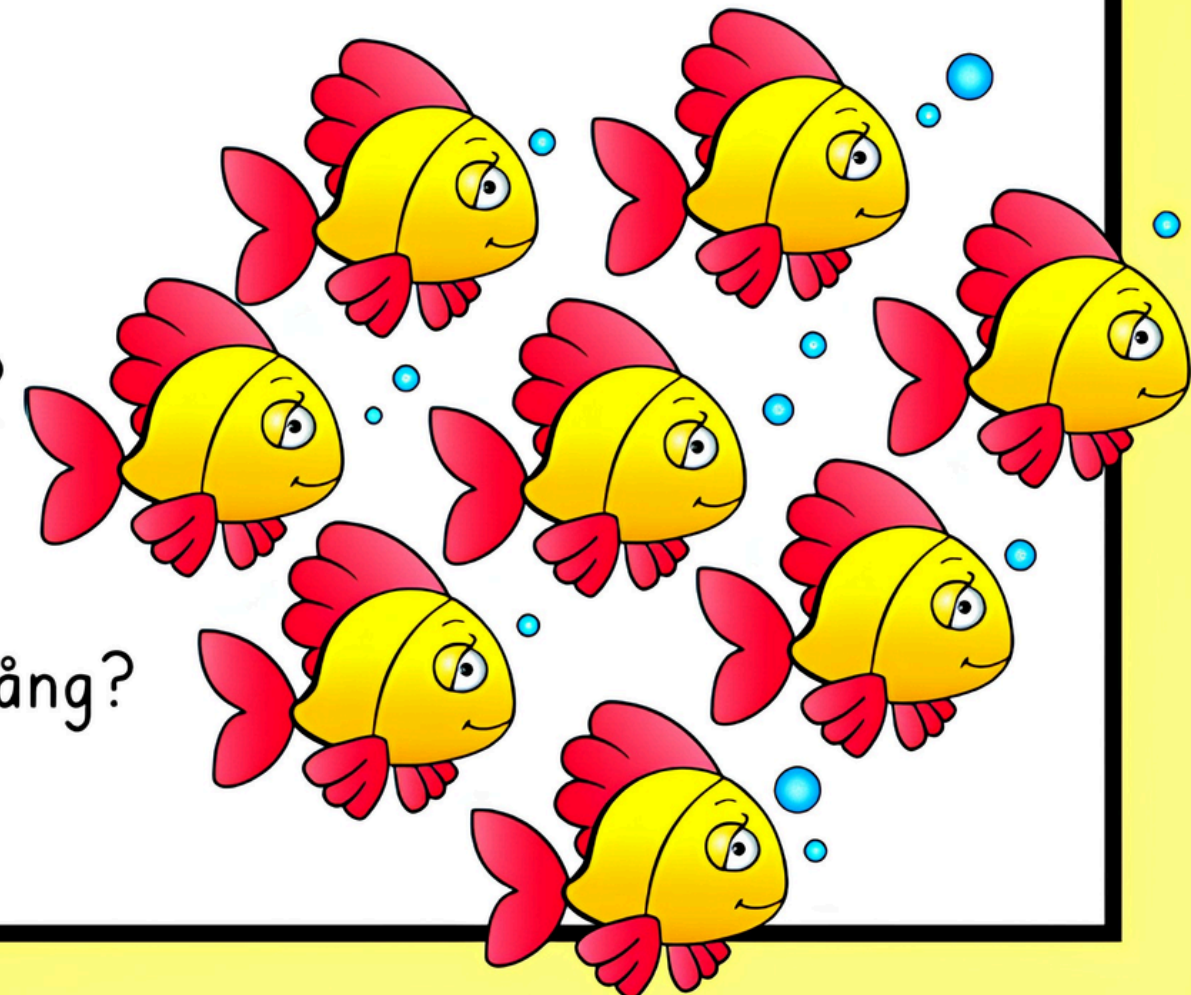

9. Fiskarna i sjön

Sofia och hennes bror David var nere vid sjön. De satt på en bänk och tittade på fiskarna som simmade förbi. David kastade i lite brödsmlor av sin smörgås för att locka fiskarna närmare. De såg hur fiskarna sprattlade och simmade snabbt runt brödsmlorna. Sofia tyckte det var spännande att titta på. När fiskarna ätit upp smulorna simmade de vidare.

1. Vilka var nere vid sjön?
2. Vad kastade David i vattnet?
3. Vad gjorde fiskarna när de såg brödsmlorna?
4. Vad tyckte Sofia om att titta på fiskarna?
5. Har du kastat i brödsmlor till fiskar någon gång?

utvärdering

Exit-ticket

David kastade lite tårtsmulor till
fiskarna.

sant

falsk

Inifrån mitt klassrum

Inifrån mitt klassrum

Tydlighet och förutsägbarhet

Rutiner och självständighet

Synligt lärande och delaktighet

Inifrån mitt klassrum

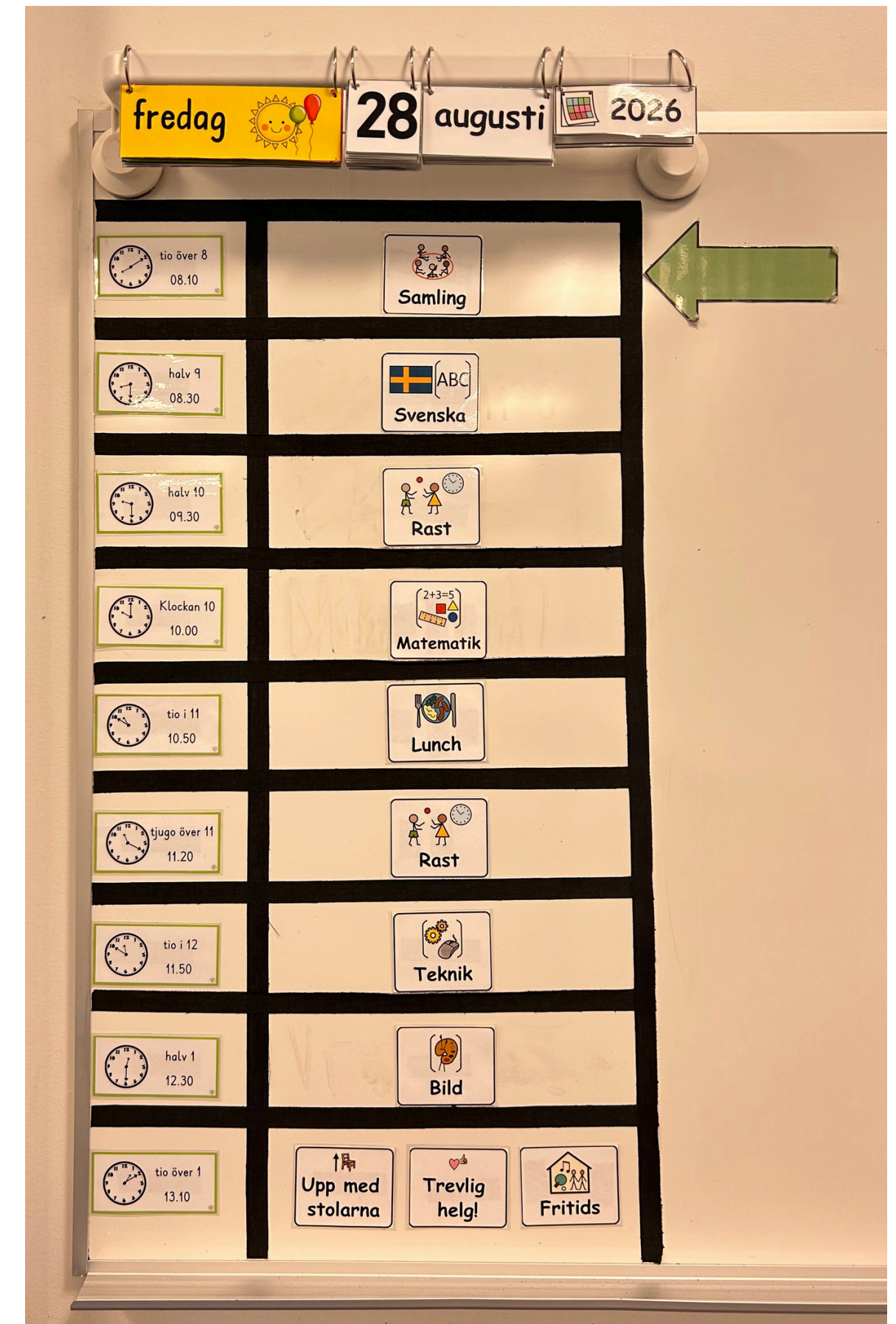
Tydlighet och förutsägbarhet

Inifrån mitt klassrum

Tydlighet och förutsägbarhet

- Dagligt schema
- Time Timer
- Tydlig arbetsgång
- Tydligt och synligt lärandemål

Inifrån mitt klassrum

Tydlighet och förutsägbarhet

- Dagligt schema
- Time Timer
- Tydlig arbetsgång
- Tydligt och synligt lärandemål

Inifrån mitt klassrum

Tydlighet och förutsägbarhet

- Dagligt schema
- Time Timer
- Tydlig arbetsgång
- Tydligt och synligt lärandemål

Arbetsgång

- Startuppgift
- Mini Whiteboard
- Genomgång av uppgiften
- Arbeta med uppgiften
- Exit-ticket

Inifrån mitt klassrum

Tydlighet och förutsägbarhet

- Dagligt schema
- Time Timer
- Tydlig arbetsgång
- Tydligt och synligt lärandemål

Lärandemål

- Kunna svara på olika typer av frågor.
- Öva på läsförståelse.

Inifrån mitt klassrum

Tydlighet och förutsägbarhet

- Dagligt schema
- Time Timer
- Tydlig arbetsgång
- Tydligt och synligt lärandemål

Kärnbudskap: Eleverna vet vad som ska hända. De behöver inte fråga- och jag behöver inte påminna.

Inifrån mitt klassrum

Tydlighet och förutsägbarhet

— BONUS

Inifrån mitt klassrum

Rutiner och självständighet

Inifrån mitt klassrum

Rutiner och självständighet

- Ställa sig i nummerordning
- Material på bordet
- Grupporgar
- Uppgiftslådor
- Elevfack
- Tecken

Inifrån mitt klassrum

Rutiner och självständighet

- Ställa sig i nummerordning
- Material på bordet
- Grupporgar
- Uppgiftslådor
- Elevfack
- Tecken

Inifrån mitt klassrum

Rutiner och självständighet

- Ställa sig i nummerordning
- Material på bordet
- Grupporgar
- Uppgiftslådor
- Elevfack
- Tecken

Inifrån mitt klassrum

Rutiner och självständighet

- Ställa sig i nummerordning
- Material på bordet
- Grupporgar
- Uppgiftslådor
- Elevfack
- Tecken

Inifrån mitt klassrum

Rutiner och självständighet

- Ställa sig i nummerordning
- Material på bordet
- Grupporgar
- Uppgiftslådor
- Elevfack
- Tecken

Inifrån mitt klassrum

Rutiner och självständighet

- Ställa sig i nummerordning
- Material på bordet
- Grupporgar
- Uppgiftslådor
- Elevfack
- Tecken

Vill säga något

Behöver gå på toa

Inifrån mitt klassrum

Rutiner och självständighet

- Ställa sig i nummerordning
- Material på bordet
- Grupporgar
- Uppgiftslådor
- Elevfack
- Tecken

Kärnbudskap: Att skapa strukturer som gör att eleverna kan klara sig själva.

Inifrån mitt klassrum

Synligt lärande och delaktighet

Inifrån mitt klassrum

Synligt lärande och delaktighet

- Mini Whiteboard
- EPA
- Svara i kör
- Dokumentkamera

Inifrån mitt klassrum

Synligt lärande och delaktighet

- Mini Whiteboard
- EPA
- Svara i kör
- Dokumentkamera

Inifrån mitt klassrum

Synligt lärande och delaktighet

- Mini Whiteboard
- EPA
- Svara i kör
- Dokumentkamera

Inifrån mitt klassrum

Synligt lärande och delaktighet

- Mini Whiteboard
- EPA
- Svara i kör
- Dokumentkamera

Inifrån mitt klassrum

Synligt lärande och delaktighet

- Mini Whiteboard
- EPA
- Svara i kör
- Dokumentkamera

Kärnbudskap: Jag vill inte bara fråga om eleven kan – jag vill kunna se vad alla tänker.

Ju mer jag bygger in i strukturen,
desto mindre behöver jag styra i
stunden.

Vad gör jag
när det inte fungerar?

Vad gör jag när det inte fungerar?

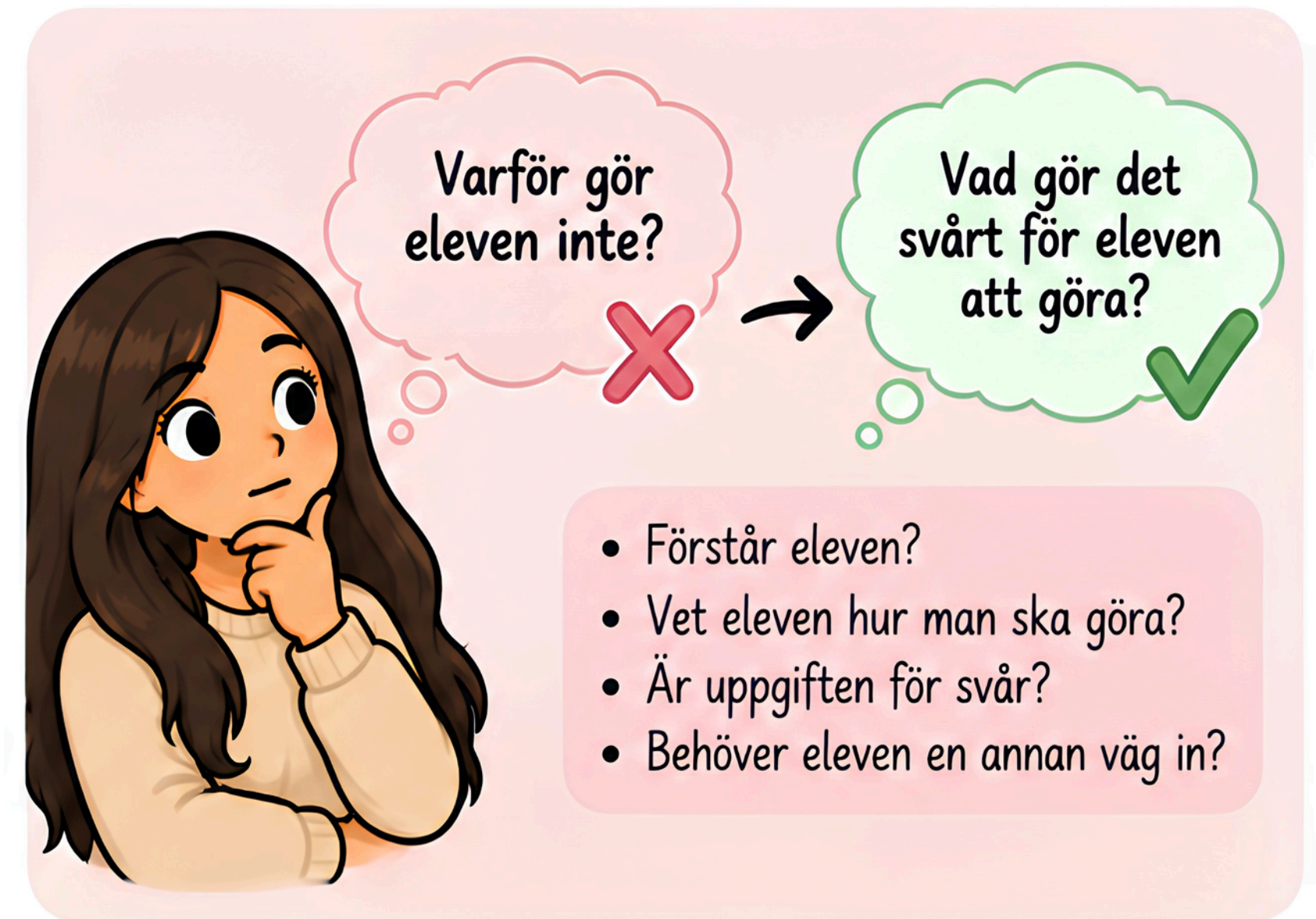
Vad gör jag när det inte fungerar?

- Byter frågan
- Gör starten mindre
- Säger mindre – visar mer
- Skyndar inte att tolka

Vad gör jag när det inte fungerar?

- Byter frågan
- Gör starten mindre
- Säger mindre – visar mer
- Skyndar inte att tolka

Vad gör jag när det inte fungerar?

- Byter frågan
- Gör starten mindre
- Säker mindre – visar mer
- Skyndar inte att tolka

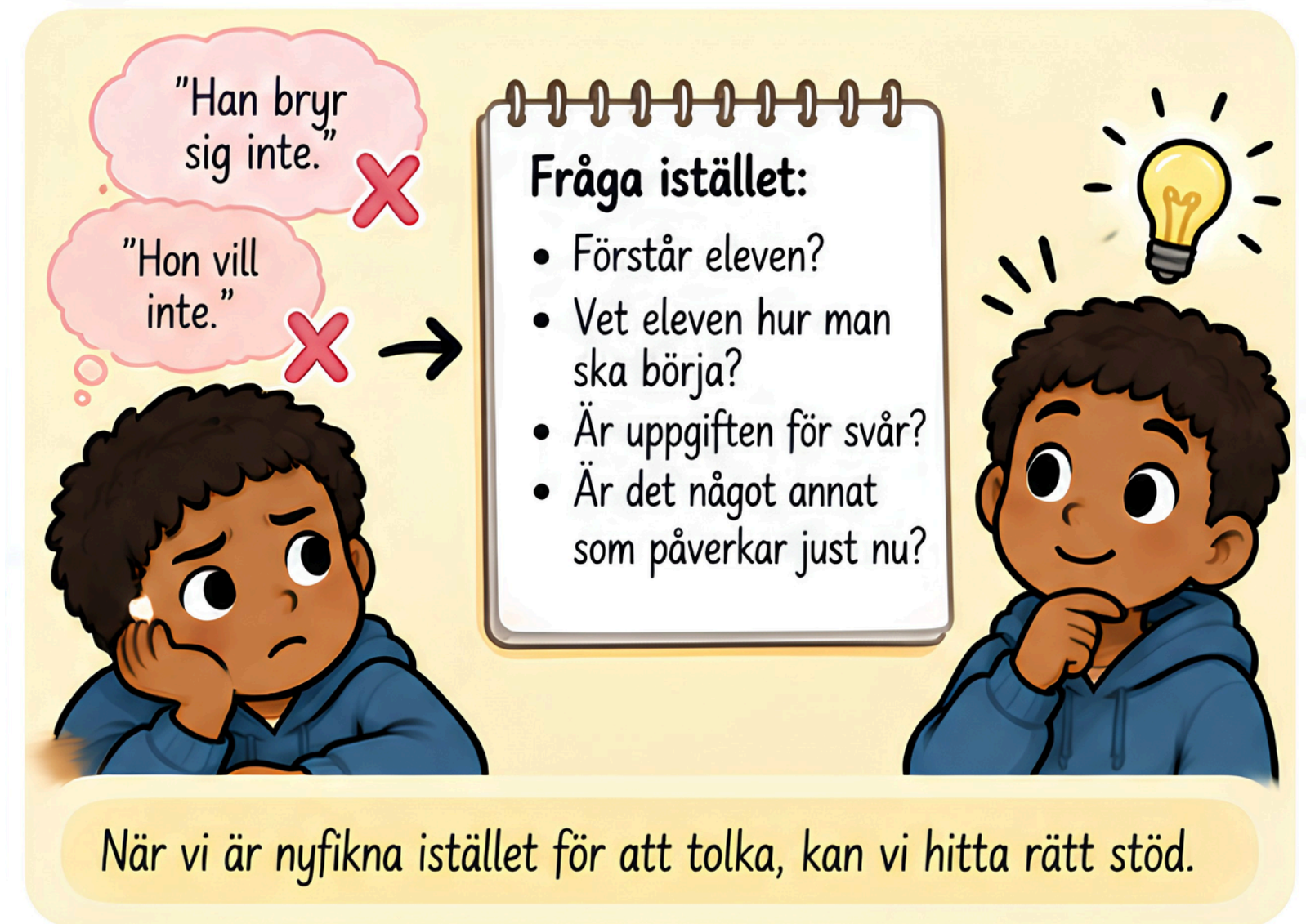
Vad gör jag när det inte fungerar?

- Byter frågan
- Gör starten mindre
- Säger mindre – visar mer
- Skyndar inte att tolka

Vad gör jag när det inte fungerar?

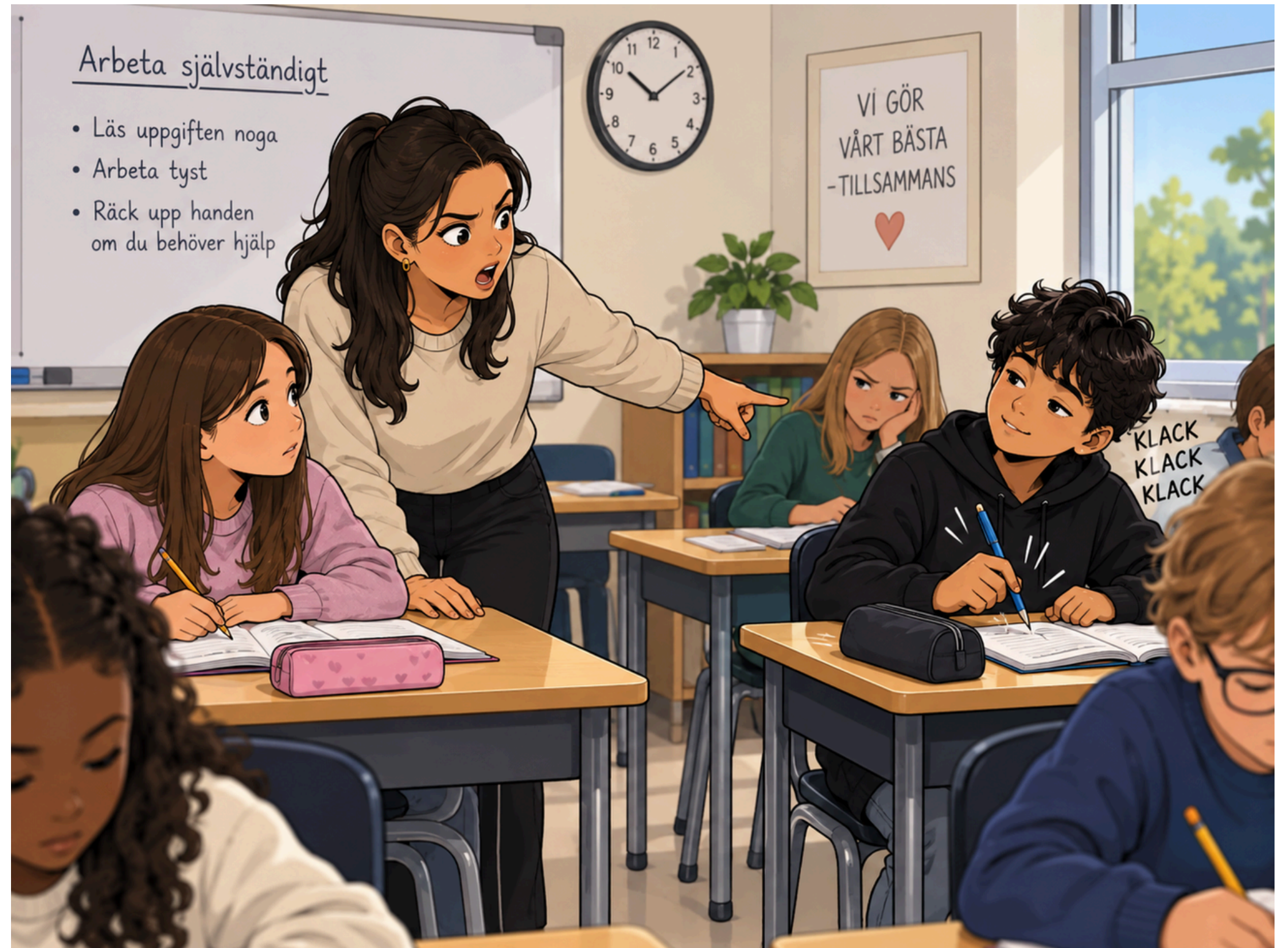
- Byter frågan
- Gör starten mindre
- Säger mindre – visar mer
- Skyndar inte att tolka

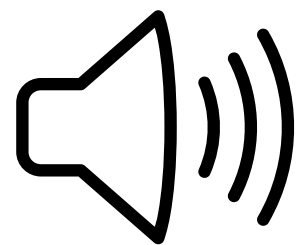
När en liten situation börjar växa

När en liten situation börjar växa

När en liten situation börjar växa

När en liten situation börjar växa

- Gå närmare
  - *i stället för att ropa över hela klassrummet*
- Korrigera kort
  - *utan att fastna i situationen.*

När en liten situation börjar växa

- Gå närmare
  - *i stället för att ropa över hela klassrummet*
- Korrigera kort
  - *utan att fastna i situationen.*

När en liten situation börjar växa

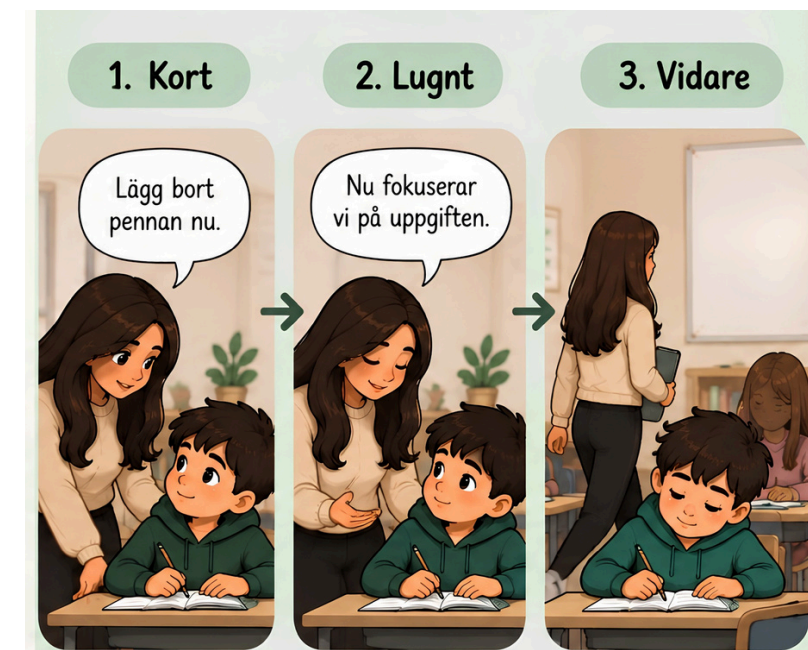
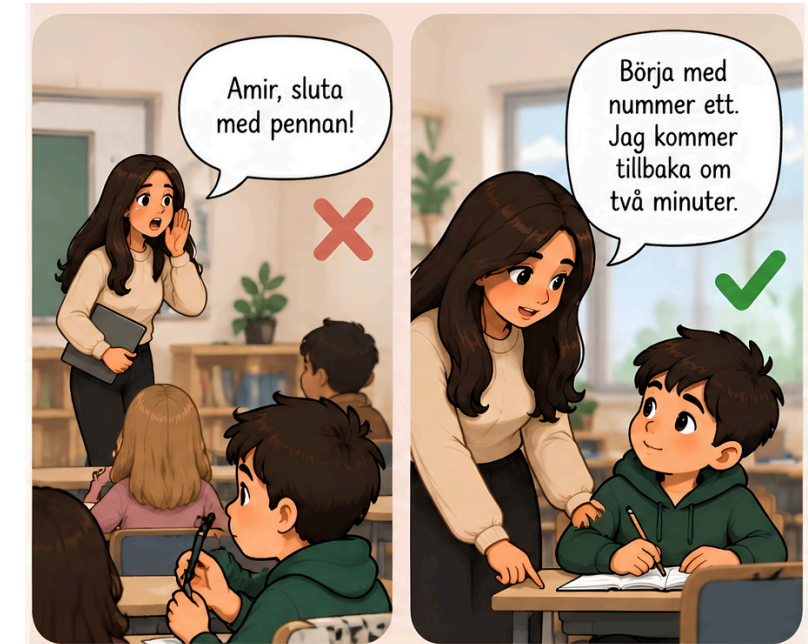
- Gå närmare
  - *i stället för att ropa över hela klassrummet*
- Korrigera kort
  - *utan att fastna i situationen.*

När en liten situation börjar växa

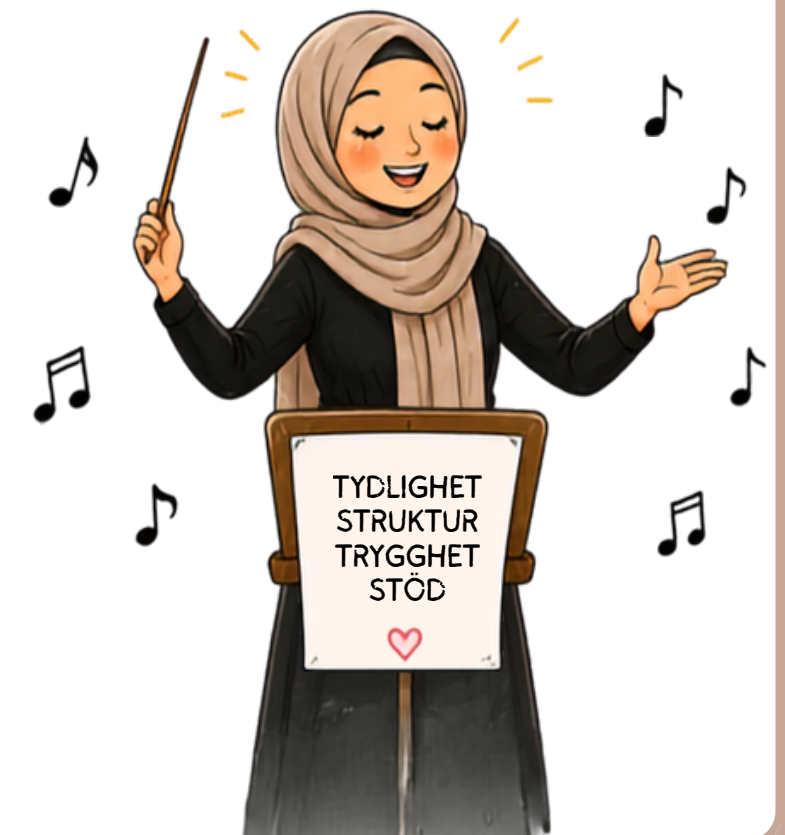
- Gå närmare
  - *i stället för att ropa över hela klassrummet*
- Korrigera kort
  - *utan att fastna i situationen.*

Att sätta en gräns behöver inte bli en maktkamp.

Ta kommandot – och skapa ramar som håller

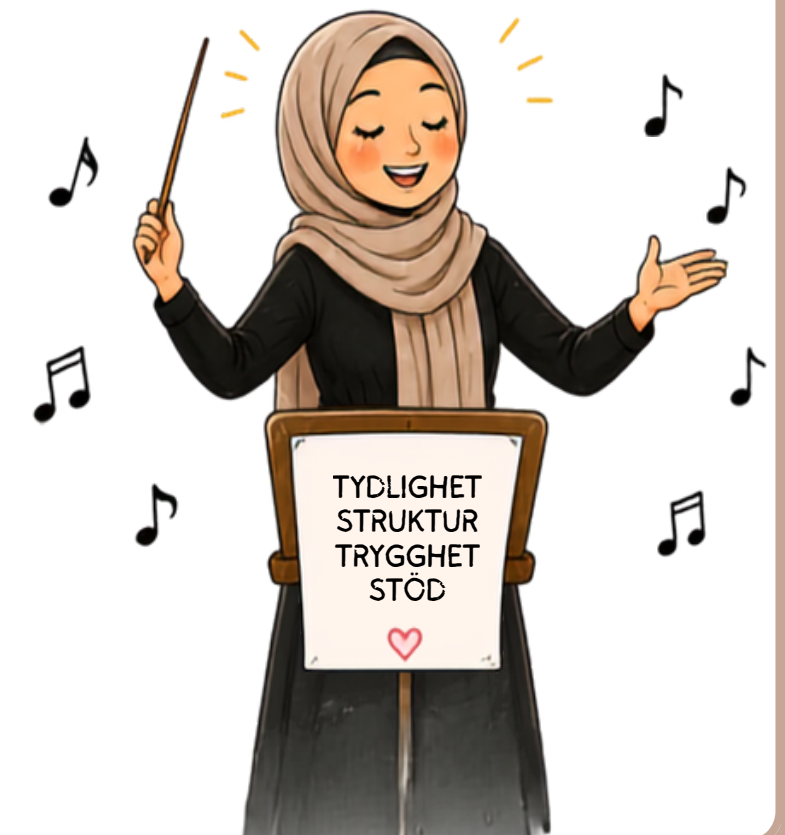
- Var tydlig med vad som gäller
- Gör det lätt att göra rätt
- Sätt tydliga ramar som gäller i ditt klassrum
- Skapa trygghet genom stöd och förutsägbarhet

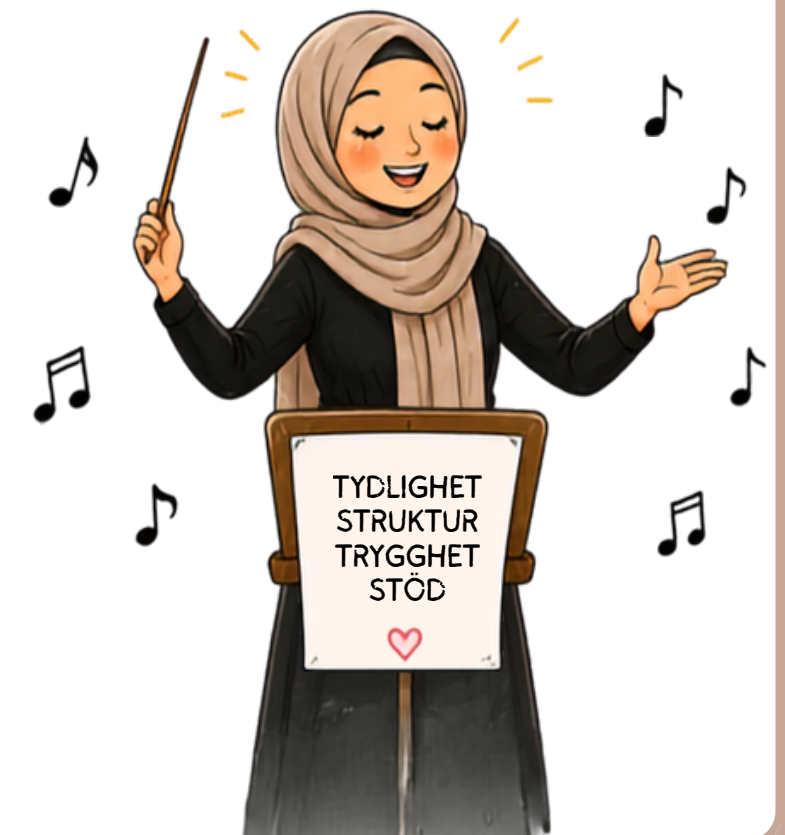
Ta kommandot – och skapa ramar som håller

- Var tydlig med vad som gäller
- Gör det lätt att göra rätt
- Sätt tydliga ramar som gäller i ditt klassrum
- Skapa trygghet genom stöd och förutsägbarhet

Ta kommandot – och skapa ramar som håller

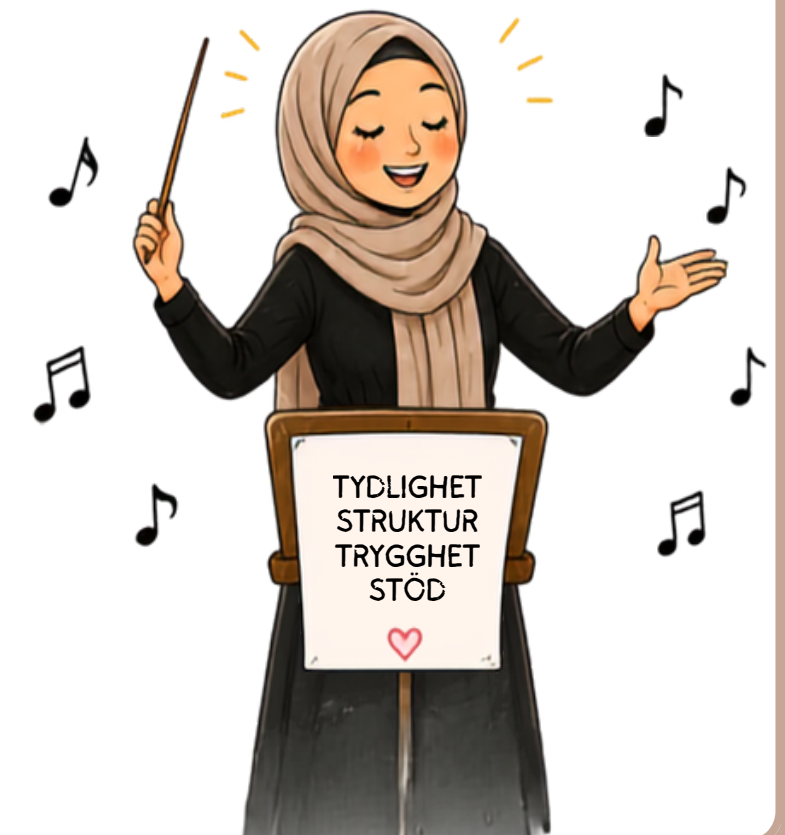
- Var tydlig med vad som gäller
- Gör det **lätt** att göra **rätt**
- Sätt tydliga ramar som gäller i ditt klassrum
- Skapa trygghet genom stöd och förutsägbarhet

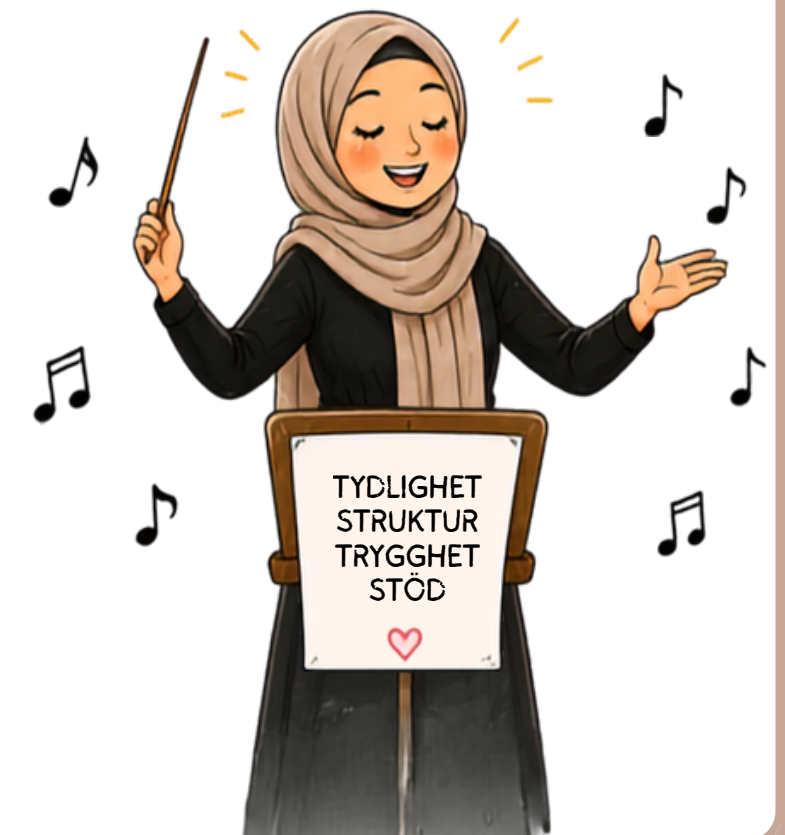
Ta kommandot – och skapa ramar som håller

- Var tydlig med vad som gäller
- Gör det **lätt** att göra **rätt**
- Sätt tydliga ramar som gäller i ditt klassrum
- Skapa trygghet genom stöd och förutsägbarhet

Ta kommandot – och skapa ramar som håller

- Var tydlig med vad som gäller
- Gör det **lätt** att göra **rätt**
- Sätt tydliga ramar som gäller i ditt klassrum
- Skapa trygghet genom stöd och förutsägbarhet

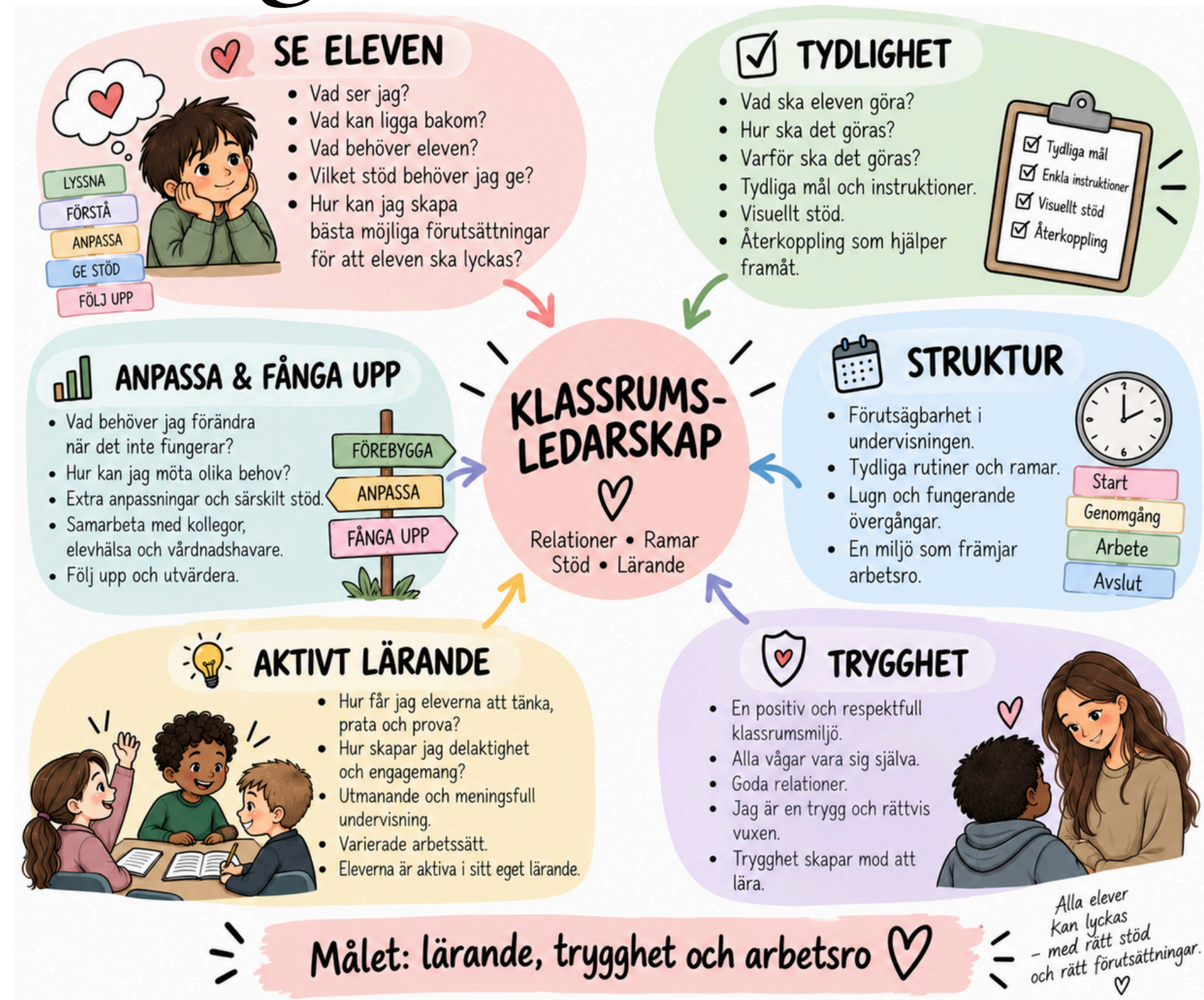
Ta kommandot – och skapa ramar som håller

- Var tydlig med vad som gäller
- Gör det **lätt** att göra **rätt**
- Sätt tydliga ramar som gäller i ditt klassrum
- Skapa trygghet genom stöd och förutsägbarhet

**SLÄCK INTE BRÄNDER-
RIGGA I STÄLLET UPP FÖR ATT FÖRHINDRA**

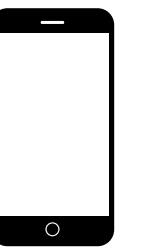
Sammanfattning

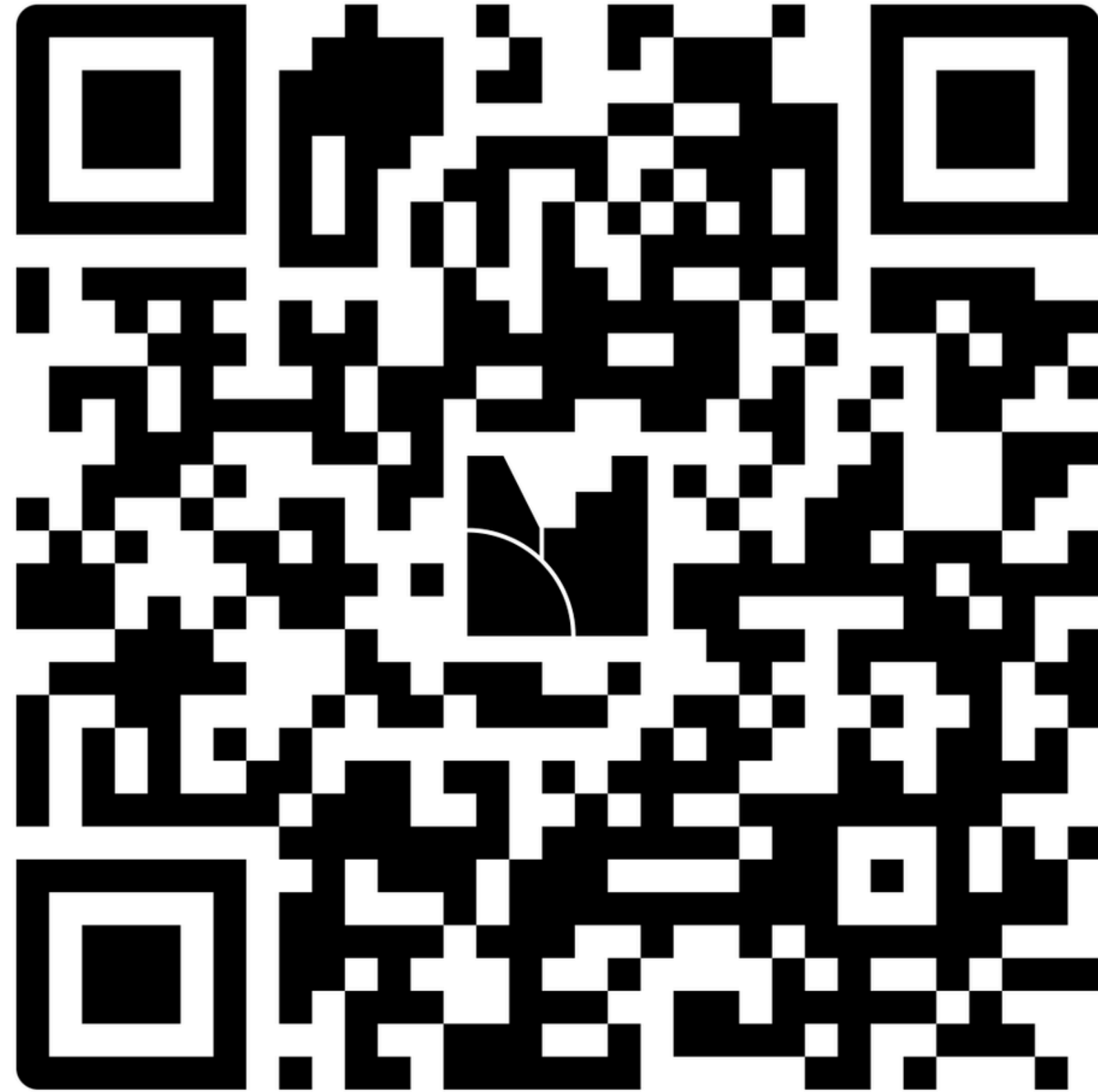

Reflektion

Vilken förändring skulle göra skillnad i ditt klassrum utifrån det du har fått ta del av idag?

Reflektion

TACK FÖR ATT NI LYSSNADE!

— *Ta med er det som kan göra skillnad i just ert klassrum*

KÄLLOR

- Hirsh, Å. (2021). *Relationellt klassrumsledarskap – för kunskapsutveckling, inkludering och välbefinnande*. Skolverket.
- Hirsh, Å. (2020). *Relationellt ledarskap i klassrummet. Så skapas magi*. Natur & Kultur.
- King, A. (1993). *From sage on the stage to guide on the side*. College Teaching, 41(1), 30–35.